

التحرير

مجلة جمعية القاهرة الخيرية الأزمنية العامة

ՏԵՉԵԿԱՏՈՒ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԳԼՏԻՐԷԻ Հ.Բ.ԸՄՈՒԹԵԼՆ

المدير المسئول : ه. عمبيات - ١٥ شارع عماد الدين بالقاهرة - تليفون ٩١٩٦٣٦ - ص ب ٧١٧

ԺԹ - Ի ՏԱՐԻ ՅՈՒԼԻՍ 1976 - ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1977

Ելույթ կ'ունենայ բարերարուհի Տիկին Սաթենիկ Ճանիկ Չազըր: Չախէն-աջ պ.Ա. Չամբերթէն
Գերպ.Տ.Ն.Մ.Վրդ. Բապունեան, Տիկ.Ս. Չազըր, Մեթր Շ. Սեւոնքեան եւ Տէր եւ Տիկին
Ա. Չազընեան

ՏՆՂԵԿԱՏՈՒ-ի ներկայ թիւը յապաղումով
լոյս կը տեսնէ:

Այս թիւը ամբողջութեամբ նուիրուած պի-
տի ըլլար Միութեանս 70-ամեակին:

Դժբաղդաբար, տպագրական դժուարութիւն-
ներու ինչպէս նաեւ 1977-ի սկիզբը թերթիս
պատասխանատու խմբագիր, մեծատաղանդ երգի-
ծանկարիչ Ա.Սարուխանի մահուամբ կարելի
չեղաւ հրատարակութիւնը իր ատենին լոյս ըն-
ծայել:

Պատկան իշխանութեանց մօտ կատարուած
ձեւակերպութիւններէ ետք, որոնք բաւական
ժամանակ առին, թերթիս պատասխանատու խմբա-
գրի պաշտօնին կոչուեցաւ Կր. Յակոբ Համ-
բիկեան:

ՏՆՂԵԿԱՏՈՒ-ն առայժմ լոյս կը տեսնէ
մեքենագիր, այն յոյսով որ յարմար կարգա-
դրութեամբ կարելի կ'ըլլայ դարձեալ տպագրա-
կան գիրերով զայն լոյս ընծայել:

Մեր աշխատակիցներէն անոնք որոնք Միու-
թեանս 70-ամեակին առթիւ յօգուածներ գրած
էին, թող ներողամիտ ըլլան եթէ կամքէ անկախ
պատճառներով կարելի չեղաւ զանոնք հրատա-
րակել:

ԽՄԲԱԿՐՈՒԹԻՒՆ

Այս թիւով

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին Օրհնութեան Գիրը	էջ 3
Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետը Հ. Բ. Ը. Մ.ի պատուակալ վեթերան անդամ	էջ 4
Հ. Բ. Ը. Մ.ի Ուժն ու Տկարութիւնը	էջ 6
Մեծարանքի ընդունելութիւն ի պատիւ բարերարուհի Տիկին Սաթենիկ ձ. Զագըրի	էջ 7
Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետը Հ. Բ. Ը. Մ.ի Ոսկեայ Յոբելեանի Ա. Զեռնարկին	էջ 10
Կոմիտաս Վարդապետ Հ. Բ. Ը. Մ.ի Հնգամեակի Հանդէսին	էջ 12
Ալեքսանդր Սարուխան	էջ 14
Զեկոյցներ	էջ 16

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ԳԻՐԸ

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿ ՍԵՐՈՎԷԷ ԱՐԲ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ ՁԵՌԱՄԲ

Սիրելի Սրբազան,

Գոհութիւն՝ բարեաց Պարգեւատու Աստուծոյն, որ սիրով ընդառաջելով Մեզի եղած խնդրանքին, Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնէն Ձերդ Սրբազնութեան միջոցաւ Մեր հայրական ողջոյնը եւ օրհնութիւնը կը բերենք Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան, անոր եօթանասամեայ յորեղիմական հանդիսութեանց երջանիկ առիթով, որոնք տեղի կ'ունենան Ձեր հովանաւորութեան ներքոյ ամսոյս երկրորդ կէսին Զուիցեքիոյ մէջ:

Եօթանասուն տարինէրը որոնք անցան, փոքրկալից ու բախտորոշ եղան մեր ազգին համար: Մեր դարու առաջին տասնամեակի յուսադրիչ եւ խանդավառ օրերուն, յաջորդեցին ողբերգական իրադարձութիւններ եւ համատարած բնաջնջումը ամբողջ արեւմտահայութեան. բայց ապա հրաշքի պէս՝ պատմութեան հորիզոնին վրայ բացուեցաւ վերածնունդի նոր շրջան մը, արդի Հայաստանի պետականութեան սկզբնաւորութեամբ եւ սփիւռքի հայկական գաղութներու կազմաւորումով՝ եկեղեցական, մշակութային եւ ազգային հայրենասիրական բազմակողմանի ծաւալուն զործունէութեամբ:

Մխիթարուած սրտով պէտք է հաստատենք իրողութիւնը, թէ նախախնամական եղաւ 1906ին հիմնադրութիւնը Հ. Բ. Ը. Միութեան, գրեթէ միշտ այն պահուն, երբ սկիզբ պիտի առնէր մեր պատմութեան ամենափոթորկալից եւ բախտորոշ շրջանը, երբ դժբախտ նակատագրէն զարնուած՝ նահատակուող մեր ժողովուրդը այնքան կարիք պիտի ունենար փրկարար ձեռքերու: Այդ ծանր օրերուն, Հ. Բ. Ը. Միութիւնը հաւատարիմ իր հիմնադիրներուն ուխտին, միշտ ու ամէն տեղ այդ փրկարար ձեռքը հանդիսացաւ:

Մահասփիւռ փոթորիկը անցնելէ յետոյ, նոյն ուխտով ոգեշնչուած, բարի գործի ներդրումը այս մեծ կազմակերպութիւնը իր ուժերը լարեց, նուիրելով նորաստեղծ հայրենիքի եզրութեան գործին եւ սփիւռքի տարածքի վրայ՝ եկեղեցական, կրթական ու մշակութային հայապահպանման շինարար աշխատանքին:

Այսօր, Հ. Բ. Ը. Միութիւնը իր եօթանասուն տարիներու մեծ վաստակի սեմին, կրնայ արդար հպարտութեամբ ուրախանալ իր անցեալ ու այժմու իրագործումներով, այն հաստատ վստահութեամբ, թէ իրեն վերապահուած է շարունակել իր ազգապահպանման առաքելութիւնը նաեւ մեր օրերու եւ ապագայի պայմաններուն մէջ, միշտ նոյն ոգեշնչումով, միշտ նոյն վճռականութեամբ, միշտ նոյն լաւատեսութեամբ, ամէն բանէ վեր դաւանելով աննուազ ու անաղարտ պահպանումը պանդուխտ մեր ժողովուրդին, անոր հաւատքին, անոր մայր լեզուին ու ազգային մշակոյթին, անոր հայրենաբաղձ սուրբ զգացումներուն:

Հայ մնալ, հայ ապրիլ կը նշանակէ մարդկային ոգեկանութեան վաւերական ձեւերէն մէկը իրականացնել աշխարհի քաղաքակրթութեան հորիզոնին վրայ, զի հայ ժողովուրդի հոգեւոր ու մշակութային ժառանգութիւնը համամարդկային ինքնատիպ արժէքներէն մին կը հանդիսանայ:

Հաւատարիմ մնալ այդ ժառանգութեան, կը նշանակէ հայկական ազգային ձեւերու մէջ համամարդկայինը ապրիլ ու զարգացնել՝ ոգեկանութեան բարձր մակարդակի մը վերայ:

Մենք եւ մեր ամբողջ ժողովուրդը ի Հայաստան եւ ի Սփիւռս աշխարհի, երջանիկ ենք այս օրերուն, որ մեր անդաստական ժողովուրդի գոյատեւան պայքարի ճամբուն վերայ, Հ. Բ. Ը. Միութիւնը բարձրօրէն գիտակից է իր պատմական կոչումին, շնորհիւ այն պայծառ անձնաւորութեանց, որոնց ձեռքին մէջ կը գտնուի այսօր դեկը այս մեծ կազմակերպութեան, ի գլուխ ունենալով իր մեծամուն նախագահը՝ Տիար Ալեք Մանուկեան, որու անունը անջնջելի տառերով արձանագրուած պիտի մնայ մեր դարու Սփիւռքի հայութեան տարեգրութեանց մէջ, ոչ միայն իբրեւ մեծագոյն ազգային բարերար, այլ նաեւ իբրեւ հայ մարդու տեսիլք ու ապրում ունեցող իմաստուն եւ եռանդուն առաջնորդ:

Օրինութիւն Հ. Բ. Ը. Միութեան հիմնադիր՝ լուսաբնակ Պօղոս Նուպարին եւ իր գաղափարակից ընկերներուն:

Օրինութիւն Հ. Բ. Ը. Միութեան եօթանասուն տարիներու ժողովրդանուէր ու ազգաշէն վաստակին:

Օրինութիւն Հ. Բ. Ը. Միութեան մեր օրերու հայապահպանման առաքելութեան, այդ առաքելութեան նուիրուած անոր անմահ նախագահին եւ կեդրոնական եւ շրջանային վարչութեանց բոլոր ազնիւ ու անձուէր անդամներուն:

«Ողջ լեռու գորացեալ Սուրբ Հոգւով եւ յաւէտ օրհնեալ ի Տեսուէ եւ ի Մէնջ».

ամէն:

ՎԱԶԳԷՆ Ա.
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՎԵՀԱՓԱՌԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏ

Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. ՎԱԶԳԵՆ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՈՒԱԿԱԼ ՎԵԹԵՐԱՆ ԱՆԴԱՄ

1956-ին Ամենայն Հայոց Հայրապետ Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Վազգէն Ա. ի այցելութիւնը Եգիպտոս կը զուգահէտի շ. Բ. Ը. Մ.-ի Ոսկեայ Յոբելեանին:

Յոբելեանական տարւոյ տօնակատարութիւններէն առաջինը, թէյասեղանի պատիւ վեթերան անդամներուն, վայելած է Վեհափառին բարձր հովանաւորութիւնը եւ Անձամբ ներկայութիւնը:

Այդ առթիւ, Վեհափառ Հայրապետը փափաք յայտնած էր իր անունն ալ տեսնել Միութեան անդամացանկին վրայ, մեծագոյն պատիւը շնորհելով Միութեան Եգիպտոսի շրջանակին:

Այստեղ կը վերահրատարակենք սլաճէնը՝ Վեհափառ Հայրապետին 26 փետր. 1956 թուակիր Անդամակցութեան Յանձնառարին, որ կը կրէ իր եւ եգիպտահայոց նախկին Առաջնորդ Հոգեւորոյ Մամբրէ Ս. Արք. Սիրունեանի ստորագրութիւնները:

Նոյնպէս, կը հրատարակենք նկարը Վեհափառ Հայրապետին շ. Բ. Ը. Մ.-ի Պատուակալ Վեթերանութեան վկայականին յատկապէս պատրաստուած՝ ձեռամբ մանրանկարիչ Աբրահամ Գուրգէնեանի եւ Պ. Յովհաննէս Տընկճեանի:

Սոյն վկայականը, 1976-ի Սեպտեմբերին, Ս. Էջմիածնի մէջ մատուցուած է Վեհափառ Հօր, շ. Բ. Ը. Մ.-ի Եգիպտոսի Կեդրոնական Յանձնաժողովի տեսնադպիր Պ. Յակոբ Համբիկեանի եւ շ. Բ. Ը. Մ.-ի Գահիրէի Մասնաժողովի տեսնադպիր Պ. Նորայր Տէօվլէթեանի կողմէ:

Զոյգ ներկայացուցիչները, Բարեգործական Եգիպտոսի շրջանակին անունով Վեհափառ Հօր մատուցած են նաեւ արեւշատութեան մաղթանքներ եւ որդիական անկեղծ սիրոյ ու ակնածանքի լաւագոյն զգացումներ:

ՀԱՅԿ. ԲԱՐԵԳ. ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

ՅԱՆԶՆԱՌԱԳԻՐ ԱՆԳԱՄԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
ՄՈՒՏԳԻ ՏՈՒՐԳ ԱՄՍԱՎՃԱՐ

Անուն եւ մականուն _____

Զբաղում _____

Տարի _____

Հպասակութիւն _____

Հասցէ բնակարանի _____

Հասցէ գործառնդի _____

Կ'ոնկրմանցիւմ Հ. Բ. Ը. Միութեան վերոգրեալ մուտք եւ ամ-

ստորագրում, սկսեալ
26 II 1956 USPPE 902-0116
ՅԱՆԶՆԱՐԿ
Պ. ՅԱԿՈԲ ԿԵԱՆԻ

Նուագարանի տակերէն՝ մուտքի տուրք Ե.Գ. 10, ուսումնար 5
 և կամ ասանց համարէք գումարը:

Վեհափառ Հայրապետին Անդամակցութեան Յանձնառարին

Կողքի էջին վրայ Վեհափառ Հայրապետին շ. Բ. Ը. Մ. ի Պատուակալ Վեթերանութեան վկայագրին նկարը:

ՀԱՅ ԲՈՒԵԳՈՐԾՈՒԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՈՒԹԻՒՆ

ԳԱՀԻՐԷ

ՎԿԱՅԱԳԻՐ

ԱՌ

Ն.Ս.Օ. Տ.Տ. ՎԱԶԳԷՆ Ա.

ՎԵՀԱՓԱՌԻ ԵՒ ՍՐԲԱԶՆԱԳՈՅՆ
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

ՊԱՏՈՒԱԿԱԼ ՎԵԹԵՐԱՆ ԱՆԴԱՄ

ՀԲԸՄ ԻՌԻԹԵԱՆ

ԱՏԵՆԱԴՊԻՐ

Արմենակ

ԱՏԵՆԱԳԵՏ

Գաբրիել

ԳԱՀԻՐԷ - ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1976

ՄԵԾԱՐԱՆՔԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ Ի ՊԱՏԻ ԲԱՐԵՐԱՐՈՒՅԻ ՏԻԿԻՆ ՍԱԹԵՆԻԿ Զ. ՉԱԳՐԻ

Բնութեան ժառանգականութեան օրէնքին համաձայն, անհատական լաւ կամ վատ յականչական ուրոշ գիծեր կը փոխանցուին սերունդէ սերունդ:

Այսպէս, եգիպտահայ բարեհամբաւ Թօփալեան գերդաստանի անդամներէն, Տիկին Սաթենիկ ձ. Չագրը, իր ծնողքէն ժառանգած ըլլալով բարեգործութեան առաքինութիւնը, Բարեգործականի ըրած իր պատկառելի նուիրատուութեամբ յաւերժացուց յիշատակը իր տոհմին ու հանգուցեալ ամուսնոյն՝ ձանիկ ձագրի, որ իր կենդանութեան օրով եղած էր նուիրեալ մէկ անդամը Հ.Բ.Ը. Միութեան, երկար տարիներ գործօն դեր ունեցած ըլլալով անոր կեանքէն ներս:

Բարերարուհիին այս ազնիւ արարքին առ ի դնահատութիւն եւ Հ.Բ.Ը.Միութեան ծկեանս նախագահ Ալեք Մանուկեանի ստորագրութեամբ «Բարերար Անդամ» ի վկայականին հրապարակաւ յանձնումին առթիւ, արժանավայել ընդունելութիւն մը սարքուեցաւ, 26 Մարտ 1977-ին, Հիլթըն պանդոկի «Ամիրա» շքեղ սրահին մէջ, նախաձեռնութեամբ Հ.Բ.Ը.Մ.ի Լոզանի Կեդրոնին եւ կազմակերպութեամբ Գահիրէի շրջանակին:

Սոյն մեծարանքի հանդիսութեան նախագահ Ալեք Մանուկեանը փոխարինելու համար, Լոզանէն յատկապէս Գահիրէ ժամանած էր Հ.Բ.Ը.Մ.ի Զուլիգերիոյ Մարմնին Պատուակալ Վարիչ Պատուիրակ Տիար Արա Չամքերթէնը, ընկերակցութեամբ Միութեան Եւրոպայի Իրաւական Խորհրդական Մեթր Շ. Սելյօնքեանի:

Բարերարուհի Տիկին Ս. Չագրը կը կարդայ «Բարերար Անդամ» ի վկայականը: Չախէն-աջ Մեթր Շ. Սելյօնքեան, Պ.Յ. Էքսէրճեան, Տիկին Ս. Չագրը, Գերպ. Տ.Ներսէհ Մ. Վրդ. Բապունեան, Պպ. Յ.Քէչեան եւ Ա. Չամքերթէն:

Ընդունելու լինեան ներկայ եղան Առաջնորդական Տեղապահ Գերպ. Տ. Ներսեհ Ծ. Վարդապետ Բապուճեանը, Ազգ. Իշխանութեան անդամներ իրենց տիկիններով, քոյր յարանուանութեանց ներկայացուցիչներ եւ հարիւրի մօտ հրաւիրեալներ՝ գաղութիս հայկական բոլոր կազմակերպութեանց ներկայացուցչական ղեկավարներն:

Հրաւիրեալները արդէն լեցուցած էին սրահը, երբ ժամը 9-ին մուտք գործեց Ազնիւ Բարերարուհին, ընկերակցութեամբ Լոզանէն եկած հիւրերուն, որոնք առաջնորդուեցան շքեղօրէն յարդարուած պատուոյ սեղանը:

Հանդիսութեան բացումը կատարեց Բարեգործականի Գահիրէի Սասնաժողովի ատենապետ Պր. Յակոբ էքսէրճեանը որ վարեց նաեւ յայտագիրը:

Ան յաջորդաբար հրաւիրեց Կեդր. Յանձնաժողովի անդամ Պր. Արթուր Պրլըքտանեանը, Բարեգործականի նախագահի շրջանակին կողմէ իր խօսքը ընելու. ապա Օր. Ա. Պետրոսեանը որ ինքնագիր ձօնը կարդայ նուիրուած վեհանձն Բարերարուհիին:

Խօսք առաւ նաեւ Տիար Արա Չամբերթէն որ իբրեւ պատգամբերը նախագահին, նախ պարզեց հաւաքովին նպատակը, յետոյ Միութեան շերտ գնահատանքն ու երախտագիտութիւնը յայտնեց Ազնիւ Բարերարուհիին, իր այս մեծագումար նուիրատուութեան առթիւ, որ զինք արժանի կ'ընէ դասուելու ի շարս Միութեան մեծագոյն բարերարներուն: Իր խօսքին աւարտին, Տիար Ա. Չամբերթէն, ներկաներուն խանդավառ ծափերու տարակին տակ, Տիկ. Չազըրի յանձնեց Միութեան « Բարերար Անդամ » ի վկայականը:

Այնուհետեւ գործադրուեցաւ գեղարուեստական կոկիկ յայտագիր մը, որուն իրենց մասնակցութիւնը բերին գաղութիս ծանօթ արուեստագէտ ժիրայր-նորա Բաբազեան ամուլը՝ ամուլնքով, իսկ սիրուած երգչուհի Օր. Մարօ Սազայեան հայկական երկու երգով, որոնք շերտօրէն գնահատուեցան ներկաներէն:

Իր կարգին խօսք առաւ Մեթր Շաւարշ Սեւյօնքեան որ հակիրճ կերպով անդրադարձաւ Միութեան բազմարդիւն գործունէութեան, դրուատեց Բարերարուհիին այս ազնիւ ժեսթը ու կարգաց նախագահ Ալեք Մանուկեանի նամակը ուղղուած Տիկին Չազըրի այս նուիրատուութեան առթիւ:

Հ. Բ. Ը. Մ. ի Զուլիցերիական Իրաւովիճակով Մարմնի Պատուակալ Վարիչ Պատուիրակ պ. Ա. Չամբերթէն յանուն նախագահ Ա. Մանուկեանի բարերարուհի Տիկին Ս. Չազըրի կը յանձնէ Հ. Բ. Ը. Մ.-ի « Բարերար Անդամ » ի վկայականը: Չախին՝ Մեթր Շ. Սեւյօնքեան:

Հ. Բ. Ը. Մ. Ի ՈՒԺՆ ՈՒ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Շարունակութիւն էջ 6-էն

Ապա Տիկ. Ս. Զաբըրը իր զգացուած շնորհակալութիւնը յայտնեց Բարեգործականին, սոյն գեղեցիկ պատուասիրութեան համար որ առիթը ընծայեց իրեն ունենալու այս շատ հաճելի հանդիպումը գաղութիս անդամներուն հետ:

Ան, անկեղծ եւ պարզ ելոյթով մը բացատրեց թէ իր հօր կտակած 12,000 Եգ. Ոսկին եղած է իր ներկայ հարստութեան հիմը եւ իր ուրախութիւնը յայտնեց որ այժմ կըրցաւ այդ գումարը բազմապատկուած նուիրել իր ազգին:

Եզրափակելով իր խօսքը՝ յայտարարեց թէ ինք հպարտ է հայ ազգին պատկանելուն համար: Բարեբարունահին ելոյթը արժանացաւ բուռն ծափահարութեան:

Սոյն յարգանքի յիշատակելի երեկոյթի աւարտին, Տեղապահ Հայր Սուրբը դրուատալից խօսքեր ուղղեց Բարեբարունահին ու Միութեան եւ Պահպանիչով փակեց հանդիսութիւնը, որմէ ետք հրահրեալները ձեռքի սեղմումով շնորհաւորեցին Տիկ. Զաբըրը եւ մեկնեցան լաւ տպաւորութեամբ:

Միութիւնը պէտք չէ սպասողական եւ պահպանողական դիրքի վրայ ըլլայ: Միութիւնը կը զբաղի սփիւռքի հայութեան ճակատագրական հարցերով եւ առաջին գիծի վրայ է ԱԶԳԱՊԱՀՊԱՆՈՒՄԸ:

Ո՞ր են Միութեան գործիչները որոնք խանդավառութեամբ պիտի ընդունուին մէն մի հայու կողմէ: Այդ գործիչները քարոզչական եւ կազմակերպչական կորիզներ պիտի պատրաստեն: Իրենցմով պիտի ոգեւորուին մանաւանդ մեր երիտասարդները որոնք մարզական եւ երիտասարդական շարժումներ յառաջ պիտի բերեն եւ պիտի պատրաստեն ապագայի անդամները շրջանակային, կեդրոնական յանձնախումբերու, փոխանակ այդ վարչութիւնները խճողելու պատուակալ տիտղոսներով, որոնք կրնան միայն փայլալից անձնական փառասիրութիւնները եւ լճացնել այդ ժողովները:

«Հիմնարկ մը անձի մը թողած արձագանգն է» ըսած է էմէրսոն: Այդ արձագանգը պիտի ըլլայ աւելի հնչեղ եւ ազդու երբ այդ անձը ունենայ ժողովուրդներ խանդավառող եւ ամբոխներ հրահրող խօսք մը, երբ կարողութիւնը ունենայ ստեղծելու բարենպաստ մթնոլորտ մը, ըլլայ նախանձորդ մը, առաքեալ մը, մէկ խօսքով գործիչ մը:

Մեզի կը պակսին որակեալ եւ նուիրեալ գործիչներ - եւ երբ ունենանք այդ գործիչները այն ատեն մեծնՊօղոս Նուպարի բառերով «Պիտի գայ օրը երբ բոլոր հայերը անխտիր պիտի սիրեն եւ փարին մեր Միութեան իբրեւ ամենափայլուն արտայայտութիւնը ազգային միութեան եւ իբրեւ համերաշխութեան եւ համագործակցութեան մեծասքանչ գործ մը»:

Եօթնասունամեայ Յոբելեանին առթիւ մեր մաղթանքն է որ իւրաքանչիւր քաղաքի, իւրաքանչիւր հայաշատ գաղութի մէջ Բարեգործականը ըլլայ ամենագործունեայ, ձեռներէց, պատուաբեր ղեկավար ուժը որ ունենայ լայն ժողովրդականութիւն եւ համարում:

Բարեգործականը մեծագոյն ծառայութիւնը եւ օգնութիւնը ընձեռած է մեր ազգին: Այսօր տակաւին շատ մեծ է իր հմայքը բայց յաջողութիւնները պէտք չէ շլացնեն մեզ: Մեր Միութիւնը կրնայ աւելին ընել եւ մեր հասարակութիւնը պարտի աւելի ու աւելի գործօն դեր ստանձնել եթէ երբեք գիտակցինք թէ ինչ բանի մէջ է մեր Միութեան գործութիւնը եւ որոնք են իր տկար կողմերը, որպէսզի մեր ուժը աւելի ու աւելի զօրացնենք եւ մեր սխալները կարենանք սրբագրել:

պ.Ա.Պըլըքտանեան իր խօսքը արտասանած պահուն

Ամենայն Հայոց Հայրապետ Վազգէն Ա. իր պատգամը կ'ուղղէ Հ.Բ.Ը.Մ. ի Ոսկեայ Յոբելեանին առթիւ

Օր. Մանուշ Թէրզիպաշեան արտասանեց անմահն Վ. Թէքեանի «Եկեղեցին Հայկական»ը՝ խոր յուզումով եւ խանդավառութեամբ:

Պր. Օննիկ Գալուստեան արտասանեց Յովհաննէս Թումանեանի «Աղանու Վանքը», շատ գեղեցիկ առձանութեամբ, ճշգրիտ շեշտով եւ թովիչ արտայայտութեամբ: Իսկ սքանչելի էին Տիկին Աննա Նշանեանի «Հայրենի Գիւղը», (Երաժշտ. Հ.Պէրպէրեանի) եւ «Հերոսական»ը մեներգները: Տիկին Զապէլ Գլըճեան դաշնակի վրայ կ'ընկերանար բոլոր մեներգներուն:

Խօսք առաւ Գահիրէի Մասնաժողովի Փոխ-Ատենապետ Տիար Ալեքսանդր Սարուխան եւ յայտնելէ վերջ թէ այս տարուան 33 նոր վեթերանները նախախնամութեան անհասանելի կամքովը արժանացած կ'ըլլային բացառիկ երջանկութեան եւ բաղաւորութեան մը, քանի որ իրենց վկայագիրները կը ստանային Ամենայն Հայոց Վեհափառ Ս. Էջմիածնի Գահակալին ձեռքէն, բաղաւորութիւն մը որ աւելի քան չորս հարիւր տարիներէ ի վեր ո՛չ մէկ գաղութաբնակ հայու վիճակուած էր. թեւադրեց որ այս բարբառստիկ առիթով ուխտ մ'ալ ընեն, անդամագրելով իրենց զաւակները, թոռները, մէկ խօսքով բոլոր պարագաները՝ Միութեան մը, որ կատարելապէս համազգային է,

եւ իր հայրենանուէր գործունէութեամբը արժանաւորապէս ծառայած մեր ժողովուրդի ազգապահպանումին, մանաւանդ ահաւոր եղեռնի օրերուն, կամ ներգաղթին օժանդակելով եւ այս պատեհութեամբ Մայր Հայրենիք մեկնող հազաքաւոր ազգայիններու ընձեռած օժանդակութեամբ:

Օր. Ասդրա Մսրլեան դաշնակի վրայ մեծ զգայնութեամբ նուագեց մեծատղանդ Արամ Խաչատուրեանի «Թօքթա»ն, արժանանալով Վեհափառին բարձր գնահատանքին:

Հոգեւոր պետերէն Հայր Յակոբ Մ.Վ. Կիրակոսեան խօսք առնելով շատ գեղեցիկ կերպով բացատրեց ազգապահպանման համար թափուելիք աշխատանքին կարեւորութիւնը, գնահատեց Բարեգործականի ճիգերը եւ յաջողութիւն մաղթեց:

ՀԹՅ Աւետարանական համայնքի հովիւ Վեր. Հ. Համբարձումեան եւս խանդավառ ճառով մը Վեհափառին յաճախակի այցելութիւններուն անհրաժեշտութիւնը շեշտեց, որպէսզի ժողովուրդի լայն խաւերը առաւել եւս ոգեւորուին իրենց կրօնական պարտականութիւններով, վասնզի ըսաւ, առանց քրիստոնէական ճշմարիտ եւ ապրուած կեանքի, ո՛չ բարեգործութիւն կարելի է ընել եւ ո՛չ ալ Բարեգործական կրնայ յարտելել:

Ձերմապէս ծափահարուած այս զոյգ բանա-
խօսութիւններէն վերջ, մեր բարեջան եւ
անխնայ Առաջնորդ Գեր. Մամբրէ Ս. Արքեպիս-
կոպոսի խորհրանքին վրայ խօսք առաւ Վեհափառ
պանծացնելով Հայութեան Եզիպտոսի պարգեւը
եղող Հ. Բ. Ը. Միութիւնը, որուն ընդհանուր
գործունէութեան վրայ ակնարկ մը նետելով
յայտնեց թէ մեր Տիրոջ Ցարութեան Հրաշափառ
Տօնը այնքան զեղեցկօրէն եւ արժանաւորապէս
մեծարուած չէր Մեծանուն Հիմնադիրին տանը
մէջ, որքան 1906 Ապրիլ 15ին Ս. Ջատկի օրը,
վասնզի այդ օրն էր որ կը ստորագրուէր
այս ազգաշէն Միութեան Հիմնադրութեան արքը,
որ ասպարէզ կուգար նախախնամական եւ իսկա-
պէս քրիստոնէական ռազմութեամբ մը,
հայ կեանքին մէջ գործելու համար: Ահա թէ
ինչու համար Ընդհանրական Հայրապետը չէր

կրնար չգտնուիլ այս մեծավայելուչ հանդի-
սութեան եւ չի յայտնել՝ այս Միութեան
անդամացանկին վրայ իր անունն ալ արձա-
նագրուած տեսնելու (խանդավառ յոտընկայս
խլացուցիչ ծափեր) շերմ փափաքը: Եւ
օրհնելով բոլոր աշխատաւորները այս մեծ
եւ կենսունակ Միութեան, տուաւ իր Հայ-
րապետական Օրհնութիւնը եւ Պահպանիչով
փակեց այս պատմական եւ շքեղ հանդիսու-
թիւնը:

Հաւաքոյթէն յետոյ Վեհափառ բարեհա-
ճեցաւ Կեդրոնական Յանձնաժողովի եւ
Մասնաժողովի անդամներուն՝ հետ լուսա-
նկարուիլ, անշնչելի յիշատակ մը ձգելով
Հ. Բ. Ը. Միութեան Մասնաժողովի տարե-
գրութեանց մէջ:

Ս. ՇԱԼՃԵԱՆ

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ Հ. Բ. Ը. Մ. Ի ՀՆԳԱՄԵԱԿԻ ՀԱՆԴԵՍԻՆ

1911 թուականի Ապրիլ 22-ին, Շաբաթ օր,
Եզիպտոսի «Մանթաշօն» քաղաքի ընկերութեան
ընդհանուր գործակատար Յովհաննէս Մութաֆ-
եանի մասնաւոր հրահրով, Կոմիտաս Վարդա-
պետ կը ժամանէր Աղեքսանդրիա: Նախախնամ-
կան երջանիկ գուգարիպութեամբ մը իր
գալուստը կը համընկնէր Հ. Բ. Ը. Մ.-ի
կազմութեան 5-ամեակի տօնակատարութեան
նախապատրաստական աշխատանքներու օրերուն:
Կազմակերպիչ մարմինը, Մալէգեանի իմաստուն
թելադրութեամբ, օգտուելով վեղարաւոր
արուեստագէտին ներկայութենէն եւ ունեցած
բացառիկ ժողովրդականութենէն, զայն Գահիրէ
կը հրահրէր՝ իր ոգեւորիչ ներկայութեամբ
պատուելու Միութեան 5-ամեակի դաշտահան-
դէսը, որ տեղի պիտի ունենար նոյն ամսուան
30-ին:

Լոր ու խանութպան, որոնք եկած էին՝
հաւաքական իտէալի մը շուրջ ներդաշնակ
միացումով մը, իրենց գուրգուրանքի ու
համակրանքի դարպասը ընել Հ. Բ. Ը. Մ.-ը:

Սակայն դաշտահանդէսին «խանդավառոյ
անակնկալը» Կոմիտասի երեւումն էր օթեակի
մը մէջ:

Յայտագրին գործադրումը կը սկսի մարմ-
նամարզական, հաւասարակշռութեան եւ այլ
մրցակցական խաղերով՝ մասնակցութեամբ
գլխաւորաբար Գալուստեան Ազգ. Վարժարանի
աշակերտներուն:

Դադարին՝ «Ժողովուրդին կողմէ արտա-
յայտուած փափաքին տեղի տալով, Կոմիտաս
հակառակ որ անշուշտ հաճոյ չէր իրեն բաց
օդին երգել, մանաւանդ որ դաշնակի վրայ
ընկերացող մը պարտաւորուած չէր», յանձն
կ'առնէ սակայն երգել: Մալէգեան ներկա-
ներուն «կը հաղորդէ այս բարի լուրը՝
գովաբանականը ընելով հայ երաժշտութեան
բարենորոգիչին»:

Նեղոսի ափին, «Կէզիրէ»ի գեղեցիկ եւ
դալար խորշին մէջ, երկնասլաց արմաւենիներ-
րու ցանցառ շարքի մը ամբողջ երկայնքին,
կը տարածուէր «Ամպաստտէօր»-ի (այժմ
«Անտալուզեան պարտէզներ») ամառնային բաց-
օդեայ թատրոնը, իր մնայուն բեմով,
ընդարձակ լսարանով, քարաշէն օթեակներով
եւ յարակից պարտէզներով:

Կոմիտաս՝ ճառագայթող ժպիտը դէմքին,
«որոտընդոստ» ծափերու տակ հանդարտօրէն
կը յառաջանայ բեմ: «Հայ երաժշտութեան
մոգը» վերջապէս լսելու գոհունակութեան
անհամբեր ծափերուն կը յաշորդէ համատա-
րած եւ երկիւղած լուծիւն մը: Կոմիտաս
պահ մը կ'ինքնամոխոխի, ապա գլուխը
բարձր եւ նայուածքը սեւեռած հեռուն՝
յաշորդաբար կ'երգէ հայրենակարօտ
սրտերուն բալասանը եղող ամէնէն թախ-
ծաբոյր երգերէն՝ «Ձայն տուր ով
ծովակ»-ը եւ «Կոունկ»-ը: Եւ իր ձայնի
ալիքները կուգան արձագանգել հայրենի-
քէն հեռու ապրող՝ վտարանդի հայ
հոգիներէն ներս, «արցունքի շիթեր
խլելով անոնց աչքերէն»:

«Քասր-էլ-Նիլ»-ի կամուրջէն ծնունդ
առած՝ դալար ճիւղերով կամարակալ ծառուղի
մը՝ հանդիսականները կ'առաջնորդէր թատրոնի
գլխաւոր մուտքը:

Կէսօրէն ետք, ժամը 3-ին, անհամբեր-
ներու յոգնախուռն բազմութիւն մը արդէն
իսկ գրաւած էր լսարանին եւ օթեակներուն
բոլոր աթոռները:

«Արեւելեան երաժշտութեանց պսակաւոր
վարպետին հոչակը մինչեւ հոս հասած էր,

Հոն էին Եզիպտահայոց Առաջնորդը՝
Աղաւնուսի Սրբազան, Միութեան նախագահ՝
Պօղոս Նուպար, յարանուանութեանց Պետերը,
ազգային ժողովականներ, բարենպատակ
ընկերութիւններու ներկայացուցիչներ,
եւ վերջապէս շոջ ու մտաւորական, պաշտօ-
նատար եւ արուեստագէտ, ինչպէս աշխատա-

— կը գրէ ներկայ մը —, եւ մենք վաղուց կը բաղձայինք լսել հայ երգիչը, բայց մենք մեր յուսացածէն շատ աւելին գտանք ու բոլոր հանդիսականները չեք բազուած անըջանքի մը մէջ օրօրուեցան, լսելով իր բերնէն հայ սրտերուն էն մօտիկ այս թախծաբոյր եղանակները, որոնց մէջ ցեղին ձայնն էր որ կուլար . . . : Անհուն պատմութիւններով լեցուն եղբերգութիւնը մարտիրոս Հայաստանին, նահատակներուն ողբով ձայնեղուած, եւ աւերակներու վրայ հառաչող հոգիի մը վեհութեամբ սգաւոր, որ Կոմիտաս Վարդապետ գիտցաւ այս տոհմային համերգութիւնը թրթռացնել իր տաք, անուշ, եւ զերազանցօրէն յուզիչ ձայնին մէջ » :

« Հոյակապ վարդապետը — կը գրէ Տիգրան Կամսարական —, կամ աւելի ճիշդը, վարպետը մեզ հմայեց երկու երգով, զորս երգեց գերանուրբ արուեստով : Իր մասին լսուած ու գրուած ներբողներէն ետքը, աւելորդ է իմ կողմէս հեթանոս գնահատումի թոթովումները նեւ » :

Հանդէսին « զլիսաւոր հրապոյրը եղող այս արտա-յայտագրէն » ետքը, Կեդրոնական Ժողովի փոխ-ատենապետը Երուանդ Աղաթօն՝ ողջամիտ խորհրդածութիւններով լեցուն բանախօսու-թեամբ մը, կը բացատրէ Միութեան կոչումը :

Համաքայլ տողանցքով մը եւ խմբապարերով ելույթ կ'ուենան նաեւ Գալուստեան Ազգ. Վարժարանի մանկապարտէզին աղջնակները :

Եւ վերջապէս անհամբերներու ժամը : Յակոբ Պարոնեանի « Պարտասար Աղբար »-ի առաջին արարի ներկայացումը իր հետ կը բերէ անմահ երգիծաբանին « հեզնալից ոգին եւ զուարթութեան քահարէ » : Կոմիտաս անձամբ կը շնորհաւորէ դերակատարները, որոնցմէ վաղեմի դերասանուհի Մարի Պէնկլեանը :

Գեղարուեստական յայտագրի աւարտին, վիճակահանութեան մը ընձեռած դադարէն օգտուելով, հանդիսականները կը խմբուին հոս ու հոն, ստուերոտ անկիւնները, օթեակնե-րուն մէջ, սեղաններու շուրջ, իրենց տպաւորութիւնները փոխանցելով կամ վիճաք-նելով այժմէական նիւթերու շուրջ : « Ու հարկ է ըսելու — կը խոստովանի « Հուսաբեր-Արեւ »-ի թղթակիցը —, ամենէն շրջապատողն էր Կոմիտաս Վարդապետ : Իր անսպառ ու վարա-կիչ հիացմունքը կը պատմէր հայ երաժշտու-թեան համար : Գիւղ գիւղ պտտել է, ահագին նօթեր է ժողվեր. այսօր 3000 հայ նուագ կազմաւորուած է արդէն : Ո՛վ գլուխ պիտի կենայ ատոնց տպագրութեան » :

Մինչդեռ ցերեկոյթէն յոգնողները վերջալոյսին շիկնող ցուքերուն հետ կամաց կամաց կը հեռանան, վերը պատշգամին վրայ, ճոխ սեղաններու շուրջ տեղ կը գրաւեն հրաւիրեալներու « ընտրանի » մը եւ Միութեան պատասխանատու անդամները : Պատուոյ սեղանին կը նախագահէ Աղաւնուհի Սրբազան, իր կողքին ունենալով Կոմիտասը :

Առաջին բաժակը կ'առաջարկէ Վ. Մալէզեան՝ Միութեան անդամներուն կենաց : Գրագէտ Ա. Շաքլեան՝ անոր նախագահ՝ Պօղոս Նուպարի կենաց : Հասարակական գործիչ Մ. Տամատեան՝ բոլոր աշխատողներուն կենաց : Տեղական Մասնաժողովի ատենապետ՝ Միհրան Ղազարոսեան բաժակ կ'առաջարկէ Կոմիտասի կենաց, որ « կը խմուի կատարեալ ներդաշնակութեամբ » :

Ճաշի աւարտին՝ պատշգամը կը վերածուի պարասրահի մը, ուր աստղազարդ երկնքի մը տակ, զոյգերը ինքզինքնին կուտան վալսերու « երազայեղց հեշտանքին » :

Կոմիտաս, արդէն իսկ, հրաժեշտ առած էր կազմակերպիչներէն եւ վերադարձած « Պուլար »-ի իր ննջարանը :

Յաջորդ առաւօտ կանուխ՝ առաջին գնացքով, ան կը մեկնէր Աղեքսանդրիա, ուր պիտի շարունակէր իր կազմած երգչախումբին փորձերը :

Երկու շաբթ ետք, մամուլին միջոցաւ, Հ. Բ. Ը. Մ. — ի Տեղական Մասնաժողովը իր « շնորհակալիք »-ը կը յայտնէր հանդէսին յաջողու-թեան սատարողներուն :

« . . . Մասնաւորապէս պարտք կը սեպենք մեր խորին երախտագիտութիւնը յայտնել տաղանդաւոր երաժշտագէտ Գեոր. Տ. Կոմիտաս Վարդապետի, որ ազնուութիւնն ունեցած էր Աղեքսանդրիայէն յատկապէս քաղաքս գալ եւ իր մասնակցութեամբ հանդէսին փայլը աւելցնել » :

ՄԾ. ԵՂՈՒԱՐԴ ԵԱԿՈՒՅԱՆ

Փառքն ու արհաւիրքը անցեալի ներկայի շուարումն
Ու ապագայի տեսիլքը
Ժողովեցի մաս առ մաս
Վասն ձեր եւ բազմաց . . . :

Ինչ որ կայ լաւագոյն՝
Հոս արիւնն է Ազգին.
Կը բաշխեմ զայն իբրեւ սեղանէ
Վասն ձեր եւ բազմաց . . . :

Վ. Թէքեան

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՍԱՐՈՒԽԱՆ
1898 - 1977

Երգիծանկարչութեան ռահվիրայ միջին արեւելքի մէջ, ազգային գործիչ, հրապարակագիր, բեմասաց, թատերագիր, հայատոջոր Ալեքսանդր Սարուխան Եգիպտոս հաստատուած է 1924-ին եւ գործած է առանց դադարի ազգային թէ միջազգային ուղղութեամբ մինչեւ իր մահը Եգիպտոսի մէջ:

Մնած է Պաթումի մօտ Արտանուշ գիւղաքաղաքը, իր հայրը՝ Յակոբ եւ մայրը Իսոզա Ռեստաքեան: Ունեցած է չորս ժոյր եւ մէկ եղբայր Լեւոն անունով: Ինը տարեկանին, Կ.Պոլսոյ Բանկալթիի Վիեննական Միխիթարեան հայրերու մօտ կը շարունակէ իր ուսումը, 11 տարի գիշերօթիկ վարժարանի մէջ փակուած մնալով:

Կը փորձէ գրագրութիւն ընել Պէյքըր անուն վաճառականի մը մօտ: Յետոյ թարգման է Անգլիական բանակին մէջ երկու տարի: 1922-ին կ'ալցել է Անվերս (Պելքիքա) իր Առաքել հօրեղբօր, որ Մանթաշէն քարիւղի ընկերութեան ընդհանուր տնօրէն էր: Նոյն տարին Վիեննա է նկարչութեան կաճառ ուր կ'ուսանի եւ կը վկայուի եւ ապա 1924-ին կը հաստատուի Եգիպտոս: 1927-ին կ'ամուսնանայ օրիորդ Սիրվարդ Աւետիսեանի հետ: Իր միակ աղջիկ զաւակը Սեդան է:

Պոլսոյ Միխիթարեան հայրերու վարժարանին մէջ իսկ չորս էջերէ բաղկացած մանկական փունջ մը «Լուրիկօ» անունով հրատարակած է երեք տարի անխափան եւ կանոնաւոր կերպով գոյգ օրինակներով:

Կավուշ (Երուանդ Թօլայեան) հրատարակած է իր առաջին երգիծանկարը: Աշխատակցած է «Վերջին Լուր», «Ճակատամարտ», «Ժողովուրդի Ձայն» եւ «Հայրենիք» թերթերուն: Գահիրէի մէջ պաշտօնավարած է Գալուստեան Ազգային եւ Պէրպէրեան վարժարաններուն մէջ իբրեւ նկարչութեան ուսուցիչ: Իր երգիծանկարները կը գտնենք գրեթէ բոլոր հայերէն թերթերուն մէջ ինչպէս նաեւ Արաբերէն, Ֆրանսերէն եւ Անգլերէն թերթերուն մէջ, որոնք Եգիպտոս կը հրատարակուէին:

Սարուխան ստեղծած է իր տիպարները ինչպէս «Եգիպտացի Պարոնը» (ել Սասրի էֆէնտի), բարի, սրամիտ եւ ողջմիտ բայց եւ գիրուկ ու պարզամիտ քաղաքացին, Ֆէսը գլխուն եւ համրիչը ձեռքին եւ որուն հարցումներուն կը պատասխանէ եւ կամ ինքն է որ իր խորհրդածութիւնները կ'ընէ միամիտ խորամանկութեամբ:

«Սուտ Ջրոյց»ը, հասուն կնոջ մը գիծերով, «Վախկոտ»ը երկչոտ երեւոյթով, իսկ հայերու մօտ «Ընկ. Խուճուէնին», «Խուճանոյշը» ձողկելու համար անոնք որոնք երբեք չեն ուզած իրողութիւնները տեսնել եւ առողջ կերպով դատել:

Ալեքսանդր Սարուխան
(ինքնաերգիծանկար)

Հիմնած է իր սեփական շաբաթաթերթը 16
էջերով 1939-էն 1942 «Հա Քարաւան» անունով :

1925-ին անդամ եղած է Հ. Բ. Ը. Մ. ի
որում մէջ ստանձնած է զանազան պաշտօններ.
եղած է պատասխանատու խմբագիր Հ. Բ. Ը. Մ. ի
«Տեղեկատու»-ին :

1941-ին որպէս Հիմնադիր անդամ կը
միանայ Հայ Մշակոյթի Բարեկամներու Մար-
մինին :

1942-ին կ'անդամակցի Հայ Ռամկավար
Ազատական Կուսակցութեան :

1946-ին Ազգային Խորհուրդի եւ
Ներգաղթի Կոմիտէի անդամ :

1938-ին կը հրատարակէ «Քաղաքական
Տարին» :

1945-ին «Այս Պատերազմը» 150 նկար-
ներու հաւաքածոն Յրանսերէն եւ Անգլերէն
լեզուով :

Նկարազարդած է «Մեծպատիւ Մուրաց-
կաններ» եւ «Ընկեր Փանջունի ի Սապլվար
եւ ի Վասպուրական» գիրքերը : Իր հայերէն
հրատարակութիւններն են հետեւեալները :

- 1.-Մենք Մեր Ակնոցով
- 2.-Տես Խօսքերդ
- 3.-Մենք Հայերէն Ձեռք Գիտեր
- 4.-Վասն Եօթն ու Կէսից Մեղաց
- 5.-Ուրբաթ կը Հասնիմ
- 6.-Այրէ Պաշտածդ
- 7.-Ես Քեզ Գովեմ Դուն Ձիս

Պատուանշաններ ստացած է :

1. Հիբանանեան Կառավարութեան կողմէ
1955-ին
2. Ժողովուրդներու միջեւ բարեկա-
մութեան ամրապնդման սատարող, Ժողովուրդէն
Ժողովուրդին անունով Ամերիկեան կազմա-
կերպութեան կողմէ, 1961-ին :

Սարուխան, բացի լրագրական ասպարէզէն
ծանօթ անուն մը եղած է նաեւ իր սարքած
զուտ զեղարուեստական ցուցահանդէսներով :

Իր առաջին ցուցահանդէսը կապացած է
1927 Մայիսին, Գահիրէի մէջ : Նոյն տարին
ուրիշ ցուցահանդէս մը կազմակերպած է
Աղեքսանդրիոյ մէջ :

1937-ին եւ 1952-ին դարձեալ կազմա-
կերպած է ճոխ եւ ինքնատիպ ցուցահանդէսներ
անգամ մը եւս հաստատելով իր համբաւը
Միջին Արեւելքի հայաբնակ զանգուածներուն
մօտ : Նոյնիսկ Գանատա եւ Ամերիկա ցուցա-
դրած է իր գործերը :

Բացի անձնական ցուցահանդէսներէն,
մասնակցած է նաեւ Սալոն տիւ Քէրի բազմա-
թիւ ցուցահանդէսներուն եւ Հայ Մշակոյթի
Բարեկամներուն կազմակերպած ցուցահան-
դէսներուն :

Իր ցուցահանդէսները առանձին թէ խմբա-
կան եղած են զանազան զաղութներէ ներս,
հետաքրքրութեան, ուսումնասիրութեան, մէկ
խօսքով ազգային եւ զեղարուեստական ցնցիչ
երեւոյթներ :

Երեք անգամ հրաւիրուած է Երեւան,
1964-ին, 1968-ին եւ 1970-ին :

1964-ին Գահիրէի մէջ իր ազգային եւ
արուեստագիտական գործունէութեան 40-
ամեայ յոբելեանը կը տօնուի մեծ շուքով :

1975-ին ամենուրեք կը տօնուի իր
արուեստագիտական ասպարէզին յիսնամեակը :

Հայ ժողովուրդին հետ եւ հայ ժողո-
վուրդին համար ապրեցաւ Ալեքսանդր
Սարուխան անշեղ հաւատքով, հաստատ քայ-
լերով եւ իր փոթորկալից կեանքի ընթացքին,
ազգային մաքառումի ճամբան դիմագրաւեց
զարմանալի լաւատեսութեամբ եւ յստակա-
տեսութեամբ :

Սարուխան կը խրախուսէր մեզ օրինակ-
ներ բերելով մեր պատմութենէն : Միշտ
յորդորած է միասնական ըլլալ եւ համա-
հայկական ճիշդութեամբ պայքարիլ արտաքին
թշնամիին դէմ :

Հայութեան դեսպանը եղաւ մանաւանդ
Միջին Արեւելքի մէջ : Եղաւ մասնաւորաբար
յարանուանական սերտ յարաբերութեան
Հատագովը : Քաղաքական դէմք, կուսակցական
դեկավար, եղաւ «Արեւ» օրաթերթի պատաս-
խանատուն եւ արտօնատէրը յաջս կառավա-
րութեան :

Իր հայրենասիրութեան հետ նաեւ եղաւ
մարդասէր մը եւ փիլիսոփայ մը : Արուեստի
քննադատ էմէ Ազար կ'ըսէ «Ինչքան ալ
ժահրոտ ըլլայ իր հազուադէպ բրտութեան
մէջ, վարպետ կատակաբան մըն է հաղորդա-
կան եւ զեղուն ճարտարութեամբ» :

Իր կեանքով, իր արտադրած գործերու
քանակական եւ որակական արժէքով, աւելի
քան 50000 երգիծանկարներ, հատորներ
լեցնող յօդուածներ, եօթը հատոր գիրք,
լուսաբանութիւններ, թատրոններ, գրախօ-
սականներ, երիտասարդ տաղանդներու
յայտնաբերումներ, բողոքագիրներ, այս
ամէնը իր կեանքին կորիզը եւ իր համո-
զումներուն արտայայտութիւնները եղան :

Սարուխանը կ'անցնի բայց իր գործը եւ
օրինակը կը մնան յաշորդ սերունդներուն :

ՅԱԿՈՒ ՀԱՄԱԴԻԿԵԱՆ

ՑԻՖՐԱԿԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ Ա.ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Հ.Բ.Ը.ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ՆՈՒԻՐԻՆ 1,414,000 ՏՈՂԱՐ

Անխառն հրճուանքով կը հաղորդենք մեր աշխարհացորիւ անդամակցութեան եւ հանրութեան, թէ 8 կեանս նախագահ տիար Ա.Մանուկեան վերջերս Հ.Բ.Ը. Միութեան նուիրեց մէկ միլիոն 414,000 տոլար, զոր Կեդրոնական վարչական ժողովը ընդունեց երախտագիտութեամբ:

Այս նուիրատուութենէն

- 1,162,000 տոլար բարդուեցաւ Միութեան Ա.Մանուկեան Մշակութային Հիմնադրամին վրայ՝ անոր մայր գումարը առ Դեկտեմբեր 31, 1977 բարձրացնելով 6,220,398 տոլարի:
- 252,000 տոլար տրամադրուեցաւ Ամերիկայի Կեդրոնական Յանձնաժողովին՝ կրթական եւ մշակութային գործի համար:

Հ.Բ.Ը. Միութեան Ա.Մանուկեան Մշակութային Հիմնադրամը 1968-էն մինչեւ Դեկտեմբեր 31, 1977 կրթական, մշակութային, երիտասարդական եւ խնամատարական ձեռնարկներու եւ նպատակներու համար ծախսած է 1,054,941 տոլար: Իսկ դպրոցներու, մշակութային եւ երիտասարդական կեդրոններու գնման կամ կառուցման յատկացուցած է 2,490,147 տոլար, որ մաս կը կազմէ Հիմնադրամի մայր գումարին:

ԴԻՒԱՆ
ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՁ.ԺՈՂՈՎԻ

Սախագահ Ա.Մանուկեան, յանուն Կեդր.Վարչ. ժողովին, ազնիւ Տիկնոջ ուղղած էր շնորհակտական գիր մը բարձրօրէն զնահատելով անոր ազգասիրական գմայլելի ոգին եւ Միութեան հանդէպ տածած խոր վստահութիւնը:

Հ.Բ.Ը. Միութեան տարեգրութեանց մէջ միշտ ակնածանքով յիշուող դէմք մըն է բարերար Տիկին Սաթենիկի ողբ. ամուսինը՝ Ճանիկ Չագըր: Ան շուրջ կէս դար եղած էր եգիպտահայ գաղութի եւ Հ.Բ.Ը.Միութեան առջնորդող ազգայիններէն մին: Բացի իր բարոյական հովանիէն եւ նիւթական օժանդակութիւններէն՝ Ճանիկ Չագըր 1921-էն ի վեր գտնուած էր Հ.Բ.Ը.Միութեան եգիպտոսի Գործադիր ժողովին մէջ, ապա երկար տարիներ հեղինակութեամբ վարած եգիպտոսի Կեդր. Յանձնաժողովի ատենապետի պաշտօնը: Վերջինս Լի Միջազգային Ընկերութեան Միջին Արեւելքի երկարամեայ տնօրէն, եւրոպական եւ արաբ պետութեանց կողմէ զնահատուած պատուանշաններով, ան բազմաթիւն ծառայութիւններ մատուցած էր ազգային եկեղեցական կեանքին, աւելի քան երեք տասնամեակ յաջորդաբար ատենապետ ընտրուելով Գահիրէի Թեմական ժողովին: Իսկ Տիկին Սաթենիկ, որ կը սերի Թօփալեան բարեհամբաւ ընտանիքէն, միշտ մօտ եղած է մեր համայնքային շարժումներուն եւ զգայուն՝ ազգային կարիքներու նկատմամբ, ըլլալով շեղմ հաստացող մը Հ.Բ.Ը. Միութեան առաքելութեան:

Հաստատելով Հ.Բ.Ը. Միութեան ՍԱԹԵՆԻԿ ՃԱՆԻԿ ՉԱԳՐԻ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԸ, այս ազնուասիրտ հայուհին վեհօրէն կը յարգէ Թօփալեան եւ Չագըր ընտանիքներուն բարի անուանները, դրապէս կը զնահատէ ազգապարծան մեր Միութեան ձեռնարկները եւ արժանաւորապէս կը դասուելի ազգին մեծ բարերարներու շարքին:

ԴԻՒԱՆ
ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՁ.ԺՈՂՈՎԻ

ՏԻԿԻՆ ՍԱԹԵՆԻԿ ՃԱՆԻԿ ՉԱԳՐԻ
ՄԵԾԱՐԺԷ ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆԸ
Հ.Բ.Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Հաճոյքով եւ երախտագիտութեամբ կը հաղորդենք, թէ եգիպտահայ գաղութի ծանօթ եւ սիրուած հայուհիներէն Տիկին Սաթենիկ Ճանիկ Չագըր վերջերս Հ.Բ.Ը. Միութեան նուիրեց մեծարժէք կալուած մը, որ կը գտնուի Գահիրէի լաւագոյն թաղամասերէն Չամալէքի մէջ: Տարածութիւնն է 4097 քառակուսի մետր եւ ունի ընդարձակ վիլլա մը:

Նուիրատուութեան ազգօգուտ նպատակները, որոնք կ'ընդգրկեն կրթական, մշակութային, հրատարակչական, երիտասարդական եւ խնամատարական մարզեր, Բարերարին կողմէ նոտարական պայմանագրով մը ճշդուած եւ օրինական գործողութիւններն ալ աւարտած ըլլալով, Մարտ 26-ին Տիկին Չագըրի ի պատիւ Գահիրէի մէջ սարքուած մեծարանքի հանդիսութեան մը ընթացքին անոր յանձնուեցաւ Հ.Բ.Ը.Միութեան Բարերար Անդամի վկայագիրը: Ցկեանս

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒՆ ՎՃԱՐՈՎԻ ԿԷ

Շնորհակալութեամբ կ'ընդունինք նուիրատուութիւններ, մեր այս ձեռնարկը աւելի նոյս եւ շահեկան ընծայելու համար:
— Ստանալու համար դիմել խմբագրութեանս, 15, Էմաս Էյ Տիմ փողոց Ա. յարկ — Գահիրէ

رقم الايداع بدار الكتب
1977/713
المطبعة الافريقية ت 938816